

7/13621

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082/610- 156
Konu : İstanbul Milletvekili
A. Levent TÜZEL'in
Yazılı Soru Önergesi

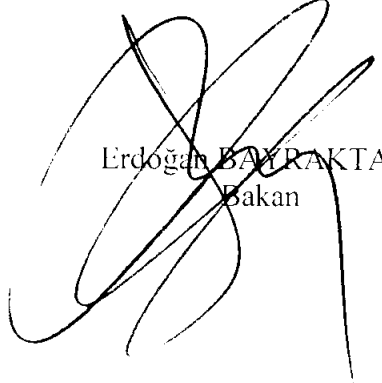
15 Ocak 2013
.../.../2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19/12/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-98905 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili A. Levent TÜZEL'in; Turgutlu Çaldağı'nda nikel madeni çıkartan bir şirket hakkında Bakanlığımıza yöneltilmiş olduğu 7/13621 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 2 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN A. LEVENT TÜZEL'İN
TBMM 7/13621 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

- 1) Gediz Çaldağı'nda yapılan maden arama ve çıkarma çalışmaları sırasında, BHP Billiton şirketinin hazırladığı ÇED raporunun, Dünya Bankasının Ekvator Ülkeleri'ne uygun olup olmadığı araştırıldı mı? Eğer araştırma yapıldıysa sonuçları kamuoyu ve ilgili odalarla neden paylaşılmadı?
- 2) Firmanın ÇED raporunda, Çaldağı'nda yaşanan bu katliamın kamuoyundan gizlemek için, "proje ile ilgili haberleri kontrol altında tutmak için medya ajansları ile işbirliği yapmak..." diye bir madde konulmuş mudur? Bu maddenin konulmasını gerektirecek unsur nedir? Eğer böyle bir madde varsa; araştırma yapmaya gerek duymaksızın, bu çalışmanın halk sağlığına, doğaya ve tarım arazilerine zarar verdiğini göstermez mi? Böyle bir rapor hangi ilgili kurum tarafından, nasıl imzalanmıştır?
- 3) Nikel Madeni çıkaran BHP Billiton şirketinin, bölgenin heyelan bölgesi olmasından dolayı bölge insanlarını ve tarım arazilerini tehdit etse de çalışmalarına hız kesmeden devam ediyor. Firmanın bu kadar ısrarcı davranmasında bölgede bulunan "bor madenleri" ile alakası var mı?
- 4) Bölgenin, tarım arazisi olarak bilinmesi, yerel halkımızın büyük bölümünün çiftçilikle geçindiği bilindiği halde, doğaya ve tarım arazilerine ciddi anlamda zarar verecek bu tesisin kurulmasına neden izin verildi? Verilen izin, halk sağlığını, doğayı ve tarım arazilerini yok sayıldığını göstermez mi?
- 5) Asit tesisinin kapasitesi günde 3.000 ton olarak açıklandı. Bunun için yılda 330.000 ton granül kükürt kullanılacak. Tesise giren kükürt ne olacak? Maden çıkarma çalışmaları sırasında atıkların denize ve Gediz Nehri'ne döküldüğü iddiası doğru mu? Bu iddiaya yönelik bir araştırma yapılıyor mu?
- 6) Maden çıkarılacak sahada araştırma yapmak üzere Dünya Bankasının Ekvator Ülkeleri'nden yedinci ve dokuzuncu maddesinde belirtilen bağımsız uzmanlar görevlendirildi mi? Görevlendirildiyse uzmanların raporları kamuoyuyla paylaşılacak mı?

CEVAPLAR:

1- Ülkemizde, ÇED izin ve denetim işlemleri 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca çıkarılan ÇED Yönetmeliği kapsamında yürütülmektedir. ÇED Raporlarının, Dünya Bankası vb. başka organizasyonların Yönetmeliklerine ve/veya ilkelerine göre değil, yürürlükte bulunan ÇED Yönetmeliği, Çevre Mevzuatı ve diğer Mer'i Mevzuata göre değerlendirilmesi hukuki bir zorunluluktur.

Ayrıca, Çaldağ Nikel Madeni İşletmesi Projesi için hazırlanan ÇED Raporuna, sadece Bakanlığımızın Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğüne değil, Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, MTA Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Su ve Toprak Dairesi Başkanlığı, Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı, Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı), Orman Genel Müdürlüğü, Manisa Valiliği (İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, İl Tarım Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Özel İdare Müdürlüğü) üyelerinden oluşan İnceleme- Değerlendirme Komisyonu tarafından yapılan incelemeler ve değerlendirmeler sonucunda ÇED Olumlu Kararı verilmiştir.

Nitekim, komisyonca yapılan inceleme-değerlendirme sürecinde yer ve teknoloji alternatifleri de ele alınmıştır. ÇED Olumlu Kararının kurum ve kuruluşlardan teşkil olunan İnceleme-Değerlendirme Komisyonu marifetiyle verilmiş olması, açılan davada hazırlatılan bilirkişi raporunda yer ve teknolojik hususları da içeren ÇED Raporunun yeterli bulunması, ayrıca önergede yer alan hususları da içeren iddialar hakkında açılan davalarda, iki kez verilen yürütmeyi durdurma kararının Danıştay 6 ncı Dairesi tarafından reddedilmesi Bakanlığımızca yapılan iş ve işlemlerin doğruluğunu ispat etmektedir.

2- Ülkemiz ÇED Yönetmeliği hükümlerine göre, ÇED olumlu kararı verilen raporda; "proje ile ilgili haberleri kontrol altında tutmak için medya ajanslarıyla işbirliği yapmak..." hususuna ilişkin hiç bir ifade bulunmamaktadır.

3- ÇED sürecinde faaliyet konusunun ve tesisin heyelan durumu, insanlara, doğaya ve tarım alanlarına etkisi hususlarına ilişkin İnceleme-Değerlendirme Komisyonu üyesi kurumlar tarafından detaylıca inceleme ve değerlendirmede bulunulmuş olup, komisyon tarafından nihai olarak kabul edilen ÇED raporunda bu hususlar açıklanmıştır. Bilindiği üzere, bor madenlerinin işletilmesi ülkemizde sadece devlet tarafından yetkilendirilen resmi kurumlara aittir. Resmi kurumların dışında özel ya da tüzel kişilerin bor madeni ruhsatı alması ve/veya işletmesi ülkemiz mevzuatı açısından mümkün değildir.

4- ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED olumlu kararı, bir projede faaliyete başlanabilmesi için alınması gereken nihai bir izin değildir. Çünkü ÇED olumlu kararı verilmiş olsa dahi, mer'i mevzuat uyarınca, diğer ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan izin, onay, ruhsat karar ve/veya olumlu görüş alınmadan bir projenin hayata geçirilmesi mümkün değildir. Kaldı ki, ÇED olumlu kararı olsa dahi karşı, başka kurum ve kuruluşlar da kendi görev yetki ve sorumlulukları kapsamında bir projenin gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceği hususunda karar verme yetkisine sahiptirler. ÇED olumlu kararı verilen rapor dikkatlice incelendiğinde, yöre halkının geçim kaynağının, proje alanı ve çevresindeki tarım alanlarının, doğanın ve halk sağlığının dikkate alındığı görülecektir.

5- Alınan kükürtlerin sülfürik asit yapımında kullanılacağı ÇED raporunda açıklanmaktadır. Proje kapsamında çıkan atıkların ayrı ayrı düzenli olarak depolanacağı ve mevzuat kapsamında bertaraf edileceği ÇED raporunda taahhüt altına alınmıştır. ÇED raporunda yer alan taahhütler kapsamında, denize veya Gediz Nehrine hiçbir atık madde atılması mümkün değildir. Bakanlığımız ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzce söz konusu sahada sürekli denetimler yapılmaktadır. En son 20.12.2012 tarihinde denetim yapılmış olup, maden sahalarında 200.000 ton malzeme çıkartıldığı ve çıkartılan cevherin stok alanında depolandığı, halihazırda maden sahalarında maden cevheri alımı işleminin yapılmadığı, nikel maden zenginleştirme tesisi üniteleriyle ilgili olarak henüz bir inşaat çalışmasının bulunmadığı tespit edilmiştir.

6- Dünya Bankasının mevzuatı ve ilkelerinin ülkemiz mevzuatına uygun olarak verilen ÇED olumlu kararıyla bir ilişkisi bulunmamaktadır. Proje sahibinin, Dünya Bankasıyla olan ilişkileri ve yaptığı işlemler proje sahibini ilgilendirmektedir. Dolayısıyla, Bakanlığımızın bu hususta yapacağı herhangi bir işlem bulunmamaktadır.